آرمان ملّی
armanmeli.ir
سال پنجم
شماره ۱۴۳۶
سه شنبه
۱۴۰۱•۰۹•۱۵
۱۱ جمادی‌الاولی ۱۴۴۴/ ۰۶ دسامبر ۲۰۲۲

یادداشت

فرهنگ، گسترش دهنده باور فردی

مهدی مطهرنیا
آینده پژوه سیاسی و اجتماعی

پارسونز، کارکرد فرهنگ را در زیرمجموعه چهارگانه زیرسیستم‌ها subsystems اجتماع شاملِ سیاست، اقتصاد، حقوق، و فرهنگ، حفظ وحدت و انسجام جوامع و پایاساز حیات این جوامع در فراز و نشیب‌های گوناگون تاریخی می‌داند. این کاملا درست به نظر می‌رسد. ناهم زمانی، ناهم مکانی و ناهم زبانی در پرتو فرهنگ و پهنای سه گانه‌های محتوابخش آن یعنی اصول و ارزش‌ها، هنجارها و موجودیت‌های نمادین، موجود در پهن دشتِ فرهنگی از میان برداشته می‌شوند. از این رو فرهنگ از مهم‌ترین زیرسیستم‌های چهارگانه در نظریه ساختاری – کارکردی است. فرهنگ به جماعت و پذیرش همگانی در جوامع گوناگون باز می‌گردد. سینه به سینه منتقل می‌شود. هویت بخش است و پایایی و پویایی جامعه را در بستر زمان به زمانه‌های پیشاروی آینده به پیش می‌راند. از این رو ناهم‌زمانی را از میان برمی‌دارد. با توجه به داشتن بستر زمانه‌وار خود در مکان‌های گوناگون و حیات مکان‌ها در بستر زمانه‌های طولانی؛ ناهم مکانی‌ها را نیز تحت‌الشعاع قرار می‌دهد. از این رو است که ناهم‌مکانی نیز در پرتو فرهنگ کاهش پیدا می‌کند. فرهنگ در پرتو ضلع سوم خود یعنی موجودیت‌های نمادین یا همان Existences Symbolic نیز می‌تواند زبان مشترک فرهنگی را فراهم سازد. ناهم‌زمانی را در این مسیر به سوی یک زبان فرهنگی مشترک درمی‌آورند. از همین رو فرهنگ روح ایجاد کننده همگرایی برای حصول به باهم بودگی را فراهم می‌سازد. نظریه همگرایی از نظریه‌های مربوط به فرایند تحول، است که از کلارک کر و همکارانش است. بر طبق این نظریه، صنعتی‌شدن نیروی عمده شکل‌دهنده دنیای امروز است که در راستای آن، جوامع، از برخی جهات به یکدیگر شبیه می‌شوند. به عقیده او، «منطق صنعت‌گرایی» باعث می‌شود توسعه اجتماعی، یک سلسله تغییرات معین در نهادهای اجتماعی را پدید آورد. او فرایندهای اجتماعی و اقتصادی کمک‌کننده صنعتی‌شدن را نام می‌برد. نخست، نظام تولید انبوه از الگوهای منظم و منسجمی پیروی می‌کنند و دامنه وسیعی از مهارت‌های فنی و صلاحیت حرفه‌ای را طلب و تقسیم کار پیچیده‌ای را ایجاد می‌کنند. دیگر اینکه، جوامع صنعتی از جوامع قبل از خود بازترند و میزان تحرک اجتماعی عمودی و جانبی در آن‌ها زیاد است که گرایش به سوی برابری فرصت‌ها در نظام‌های آموزشی و شغلی دارند. بخش بزرگ آموزشی برای انتقال مهارت‌ها و دانش لازم توسعه می‌یابد. این جوامع، کاملا شهرنشین بوده و اکثریت، جمعیت آن‌ها همراه با نظام پیشرفته ارتباطات، در شهرها زندگی می‌کنند. توافق عمومی در باب ارزش‌های فرهنگی، شامل دنیایی‌شدن اعتقادات، پذیرش سودمندی علم و تکنولوژی، مخالفت با سنت و پذیرش اصول اخلاق کار وجود دارد. با شبیه‌شدن جوامع صنعتی به‌هم و وابستگی متقابل اقتصادی آن‌ها، خطر جنگ کاهش می‌یابد؛ چراکه جنگ‌ها ناشی از تصادمات فرهنگی یا از اختلافات منافع اقتصادی سرچشمه می‌گیرد. کِر پس از دهه ۱۹۶۰ م که نظریه خود را برای نخستین‌بار مطرح کرد، معتقد بود که همگرایی بیش از همه در وسایل و روش‌های تولید آشکار است. بعدها نظریه او به‌خاطر محدودیت‌هایش به چالش کشیده شد؛ از آن جمله که هرچند صنعتی‌شدن تأثیر فراگیری دارد، اما تنها یکی از تأثیراتی است که به توسعه جوامع مدرن شکل می‌دهد.

نکته

حسن کاظمی قمی مطرح کرد:

گفت‌وگوی افغان–افغان راه از بین رفتن تروریسم

نماینده ویژه رییس‌جمهور در افغانستان گفت: دستگاه جاسوسی آمریکا همچنان در افغانستان فعال است این کشور هنوز بر حریم هوایی افغانستان کنترل دارد. حسن کاظمی قمی با بیان اینکه «سیاست جمهوری اسلامی ایران بر پایه حمایت از مردم افغانستان است» اظهار کرد: ایران نخستین حکومتی بود که بر تشکیل دولت مردمی از همه اقوام در افغانستان تاکید کرد تا دولت باثبات قدرتمندی شکل بگیرد تا بتواند هم به مردم خود کمک کند و هم نقشه‌های آمریکا را نقش بر آب کند. وی افزود: آمریکا به شدت در بازی روانی در این یک سال و چند ماه تلاش کردند جنگ‌های قومی مذهبی راه بیندازند این کشور با متحدانش مانند انگلیس و برخی کشورهای عربی تلاش می‌کنند امروز یک فضای بی‌اعتمادی بین طالبان و جمهوری اسلامی ایران برای درگیری شکل دهند. نماینده ویژه رییس‌جمهور در افغانستان ادامه داد: آمریکای متکبر به دنبال منافع ملت‌ها نیست. این کشور نمی‌گذارد در کشورهایی، چون افغانستان دولت قوی شکل بگیرد؛ بی‌ثباتی و هرج و مرج همان چیزی بود که آمریکا می‌خواست تا ثابت کند نبود ما موجب عدم ثبات در افغانستان می‌شود. وی ادامه داد: سیاست جمهوری اسلامی ایران بر پایه حمایت از مردم افغانستان و بر مبنای فرمایشات مقام معظم رهبری است و این سیاست تبیین شده است. حمایت یعنی کمک به مردم افغانستان و اگر مردم افغانستان از این سیاست منتفع شوند ایران هم منتفع می‌شدند. نماینده ویژه رییس‌جمهور در افغانستان خاطرنشان کرد: کاری که ایران در این مدت انجام داد کمک به مهار تروریسم، کاهش مهاجران و ایجاد همگرایی منطقه‌ای در حوزه مبارزه با تروریسم و تشکیل دولت مردمی در افغانستان بود. ایران نخستین حکومتی بود که بر تشکیل دولت مردمی از همه اقوام در افغانستان تاکید کرد تا دولت باثبات قدرتمندی شکل بگیرد تا بتواند هم به مردم خود کمک کند و هم نقشه‌های آمریکا را نقش بر آب کند. وی تصریح کرد: جمهوری‌اسلامی ایران موضوع گفت‌وگوی افغان - افغان را مطرح کرد، چون تنها راه از بین رفتن تروریسم و رسیدن به ثبات از مسیر شکل‌گیری دولت مردمی می‌داند؛ کار ایران نه مداخله‌گری بلکه ایجاد امنیت و ثبات است موضوعی که اقناع جامعه جهانی را به همراه دارد.

دکتر حسن موسوی چلک در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

برای برون رفت از بحران باید تریبون‌ها را مدیریت کرد

- باید راه‌های قانونی و رسمی اعتراض را به رسمیت بشناسیم
- در کمیته حقیقت‌یاب اعتراضات نه احزاب حضور دارند نه معترضان
- فیلتر فضای مجازی ناراضیان را افزایش می‌دهد
- راه برون رفت از بحران کنونی خشونت نیست
- پس از سال‌ها هنوز درباره مکان تجمعات تصمیم‌گیری نکرده‌ایم

«آرمان ملی»- احسان انصاری: برای عبور از بحران کنونی جامعه چه باید کرد و اســـتمرار اعتراضات چه پیامدهایی برای جامعه به همراه خواهد داشت؟ «آرمان ملی» برای پاسخ به این سوالات با دکتر حسن موسوی چلک، جامعه‌شناس و رئیس انجمن مددکاری ایران گفت‌وگو کرده است. موسوی چلک معتقد است: «ما باید بحران را باور کنیم و بپذیریم که در جامعه ایران چالش‌هایی وجود دارد که انباشت این چالش‌ها جامعه را با چنین وضعیتی مواجه کرده است. این در حالی است که برخی هنوز بحران موجود در جامعه ایران را باور نکرده‌اند. این یک اتفاق ناخوشایند است که رخ داده و به همین دلیل نیز تاکنون به یک راه‌حل مناسب برای عبور از مشکل نرسیده‌ایم. بحران زمانی حل می‌شود که ما آن را باور کنیم و بپذیریم.» در ادامه ماحصل این گفت‌وگو را می‌خوانید.

در شرایطی که ناآرامی‌ها رو به کاهش است راهکارهای شما برای حل کردن مشکلات به صورت ریشه‌ای چیست؟

در شرایط کنونی اعتراضات خیابانی در کشور وارد ماه سوم خود شده است. به همین دلیل ما برای اینکه از این شرایط عبور کنیم باید به چند نکته مهم توجه کنیم. نکته نخست این است که ما باید بحران را باور کنیم و بپذیریم که در جامعه ایران چالش‌هایی وجود دارد که انباشت این چالش‌ها جامعه را با چنین وضعیتی مواجه کرده است. این در حالی است که برخی هنوز بحران موجود در جامعه ایران را باور نکرده‌اند. این یک اتفاق ناخوشایند است که رخ داده و به همین دلیل نیز تاکنون به یک راه‌حل مناسب برای عبور از مشکل نرسیده‌ایم. بحران زمانی حل می‌شود که ما آن را باور کنیم و بپذیریم. در چنین شرایطی تلاش می‌کنیم مساله را حل کنیم. نکته دیگری که در این زمینه وجود دارد این است که وزیر کشور به‌تازگی عنوان کردند کمیته حقیقت‌یاب برای بررسی اتفاقات اخیر تشکیل خواهد شد. این در حالی است که در این کمیته حقیقت‌یاب نه احزاب حضور دارند نه معترضان. کسانی که معترض هستند در این کمیته حضور ندارند. در شرایط کنونی شوراهای زیادی وجود دارند که درباره اعتراضات تصمیم‌گیری می‌کنند. سوال این است که در شرایطی که این شوراها وجود دارد چه نیازی به تشکیل کمیته حقیقت‌یاب وجود داشت. فلسفه کمیته حقیقت‌یاب این است که سایر ذینفعان نیز در آن دخیل باشند.

> **نکته دیگری که از نظر من حائز اهمیت است به حوزه فضای مجازی ارتباط پیدا می‌کند. ما باید این موضوع را بپذیریم که در شرایط کنونی بخش عمده‌ای از کسب و کار مردم، ارتباط داخلی و خارجی از طریق فضای مجازی صورت می‌گیرد. به همین دلیل من معتقدم فیلتر کردن یا ایجاد محدودیت برای فضای مجازی ناراضیان را افزایش می‌دهد**

یکی از مسائلی که می‌تواند در فروکش کردن بحران کمک کند به رسمیت شناختن اعتراضات و در نظر گرفتن مکان‌هایی برای اعتراض مردم بوده است. چرا در این زمینه اقدامات مناسبی انجام نشده است؟

این موضوع مدت‌هاست که مورد توجه بوده و در اصل ۲۷ قانون اساسی نیز به آن اشاره شده است. با این وجود تاکنون هیچ جنبه عملی به خود نگرفته و در حد حرف باقی مانده است. چند روز پیش من مصاحبه آقای کواکبیان را می‌خواندم که ایشان عنوان کرده بودن ما تقاضا برای اعتراض دادیم اما مورد موافقت قرار نگرفت. در مجلس دهم نیز این موضوع مطرح بود و در مجلس کنونی نیز نمایندگان درباره این موضوع صحبت می‌کنند. واقعیت این است که در هیچ جامعه‌ای حاکمیتی که قرار است بر مردم حکمرانی کند نمی‌تواند بدون توجه به خواسته‌های آنها برای مردم برنامه‌ریزی کند. اگر به فرمایشات حضرت امام(ره) نیز توجه کنیم ایشان همواره عنوان می‌کردند خواست و اراده مردم حائز اهمیت است و بقیه مسائل در اولویت‌های بعدی قرار دارد. در شرایط کنونی نیز اگر خواست مردم برای مسئولان مهم است آیا می‌توان کمیته حقیقت‌یابی تشکیل داد که مردم و معترضان در آن حضور نداشته باشند؟ نکته دیگری که در این زمینه وجود دارد این است که ما باید راه‌های قانونی و رسمی اعتراضات اجتماعی را بپذیریم. برخی عنوان می‌کنند این جز وظایف نمایندگان مجلس است. این در حالی است که من زیاد با این سخن موافق نیستم. اگر به بیانیه‌ها واظهارات نمایندگان مجلس دقت کنیم متوجه می‌شویم که تنها چند نماینده درباره اعتراضات صحبت کردند و خواستار پاسخگویی به مطالبات مردم شدند. این وضعیت نشان می‌دهد که ما جایی که به صورت قانونی بتوانیم مطالبه‌گری و پرسشگری کنیم نداریم. نکته دیگری که در این زمینه وجود دارد مطالبه‌گری از طریق رسانه‌ها، انجمن ها، تشکل‌ها و گروه‌های مدنی است. این در حالی است که ار مطالبه‌گری از سوی رسانه‌ها و تشکل‌ها نیز صورت می‌گرفت زیاد مقبول واقع نمی‌شد. اگر قرار است از این شرایط عبور کنیم راهی به جز این وجود ندارد که مسئولان در راستای مطالبات و خواسته‌های مردم حرکت کنند و آنها را بپذیرند. نباید بحران کنونی جامعه را به نسل جوان تقلیل بدهیم.

> **ما باید بحران را باور کنیم و بپذیریم که در جامعه ایران چالش‌هایی وجود دارد که انباشت این چالش‌ها جامعه را با چنین وضعیتی مواجه کرده است**

آیا در شرایط کنونی این اتفاق رخ می‌دهد و مسائل را به مسائلی مانند حجاب یا دغدغه‌های نسل جدید تقلیل می‌دهند؟

بله؛ این اتفاق در حال رخ دادن است و برخی به جای اینکه به ریشه‌های اصلی بحران بپردازند آن را به موضوع حجاب و نسل جدید تقلیل می‌دهند. این رویکرد تنها نوعی فرافکنی است. در شرایط کنونی دانشجویان، دانش آموزان و... در اعتراضات حضور دارند. به همین دلیل باید در مرحله نخست واقعیت‌های این شرایط را درک کرد و پذیرفت. نکته مهم در این زمینه این است که راه برون رفت از بحران، خشونت نیست. آنچه با خشونت رخ می‌دهد این است که ما با خشونت در عمل خشونت‌ورزی را در جامعه ترویج می‌کنیم. هیچ کس منکر این قضیه که عده‌ای تلاش می‌کنند از آب گل آلود ماهی بگیرند نیست. با این وجود این نکته را نیز باید پذیرفت که بسیاری از کسانی که معترض هستند اغتشاشگر نیستند. نکته دیگری که می‌تواند در حل بحران کمک کند مدیریت اطلاع رسانی رسانه‌ها و تریبون‌هاست. در چنین شرایطی نباید به کسانی که اعتراض کرده‌اند عناوینی مانند خس و خاشاک یا کف روی آب گفته شود و عنوان شود که اگر می‌خواستیم این امکان برای ما وجود داشت که با معترضان برخورد شدیدتری داشته باشیم. نکته دیگری که در این اعتراضات کمتر مورد توجه قرار گرفته اما دارای اهمیت است گروه‌هایی است که نیازهای خاص دارند. افراد نیازمند، خانواده‌های دارای معلول، سالمندان، ساکنین سکونتگاه‌های غیر رسمی، بیماران خاص، بیماران صعب العلاج، متکدیان، بی خانمان‌ها و... از جمله گروه‌های اجتماعی هستند که معمولا در بحران‌های اجتماعی از آسیب پذیری بیشتری برخوردار هستند.

در شرایط کنونی نیز این گروه‌ها با چالش‌های بیشتری مواجه شده‌اند؟

من به عنوان یک مددکار اجتماعی با این نگرانی مواجه هستم که این گروه‌ها نادیده گرفته شده و از اولویت‌های مهم خارج شوند. البته این سخن به این معنا نیست که در شرایط کنونی که جامعه با بحران اجتماعی و امنیتی مواجه شده اولویت‌های امنیتی مهم‌تر است. کسی منکر این وضعیت نیست. با این وجود ما نباید فراموش کنیم که در بحران‌هایی این چنینی گروه‌های آسیب‌پذیری وجود دارند که با مشکلات زیادی مواجه هستند و وقوع چنین بحران‌هایی می‌تواند مشکلات آنها را عمیق‌تر و تشدید کند. نکته دیگری که از نظر من حائز اهمیت است به حوزه فضای مجازی ارتباط پیدا می‌کند. ما باید این موضوع را بپذیریم که در شرایط کنونی بخش عمده‌ای از کسب و کار مردم، ارتباط داخلی و خارجی از طریق فضای مجازی صورت می‌گیرد. به همین دلیل من معتقدم فیلتر کردن یا ایجاد محدودیت برای فضای مجازی ناراضیان را افزایش می‌دهد. اگر قرار است ما بحران را مدیریت کنیم باید سازوکارهای مدیریتی آن را بپذیریم. از سوی دیگر باید طرفین درگیر در بحران از تریبون‌های برابر برای بیان خواسته‌ها و مطالبات خود برخوردار باشند. بدون در نظر گرفتن نکاتی که بنده عنوان کردم شرایط برای رسیدن به یک اجماع برای عبور از شرایط کنونی امکان‌پذیر نخواهد بود. ارزیابی من این است که هر چه زمان اعتراضات بیشتر شود به همان نسبت انسجام بین اقشار مختلف برای اعتراضات بیشتر تقویت می‌شود. این انسجام نیز به صورت نانوشته و نامحسوس صورت می‌گیرد. فراخوان‌هایی که در برخی مقاطع مطرح می‌شود و با استقبال برخی مواجه می‌شود نمونه بارزی در این زمینه است که نشان می‌دهد اگر راه‌حل اصولی برای عبور از بحران در نظر گرفته نشود این احتمال وجود دارد که اعتراضات تشدید شده و میزان بحران در جامعه افزایش پیدا کند. در دین ما نیز آمده که فرزندان خود را متناسب با شرایط زمانه تربیت کنید. این رویکردی است که امروز باید در دستور کار قرار بگیرد. به همین دلیل سیاست گذاری و برنامه ریزی بدون توجه به این موضوع می تواند پیامدهای منفی برای جامعه به همراه داشته باشد.

> **افراد نیازمند، خانواده‌های دارای معلول، سالمندان، ساکنین سکونتگاه‌های غیر رسمی، بیماران خاص، بیماران صعب العلاج، متکدیان، بی خانمان‌ها و... از جمله گروه‌های اجتماعی هستند که معمولا در بحران‌های اجتماعی از آسیب پذیری بیشتری برخوردار هستند**

انسیه خزعلی:

نگفتم گشت ارشاد وجود ندارد

معاون امور زنان و خانواده رییس‌جمهور در مراسم بزرگداشت روز دانشجو با عنوان من اعتراض دارم، گفت: برنامه معاونت زنان یک برنامه ستادی است و اجرایی نیست، با نیروی کم و بودجه کم باید انتظارات بسیار را برآورده کند. معاونت زنان بیشتر جنبه سیاسی پیدا کرده است بنابراین سعی کردیم این دیدگاه را کاهش دهیم و دیدگاه‌های مختلف را گرد هم بیاوریم. انسیه خزعلی درباره اولویت‌بندی مسائل زنان در دولت سیزدهم اظهار کرد: یکی از مسائل عمده زنان اشتغال و به خصوص رتبه‌بندی فرهنگیان زن است که نیمی از جامعه فرهنگیان هستند و این تبدیل به یک آرزو شده بود اما بعد از ۱۱ سال انجام گرفت. تعرفه خدمات پرستاران خانم انجام شد. بیمه سلامت به صورت ویژه برای خانم‌ها و زنان سرپرست خانوار در نظر گرفته شد. وی درباره زیست زنان در کشور گفت: زیست زنان و مردان فرقی ندارد و هر دو باید زیست برابر داشته باشند. خزعلی در رابطه با محدودیت هایی برای حضور بانوان در حوزه‌های مختلف اجتماعی وجود دارد، اظهار داشت: من تا چشم باز کردم مشغول یادگیری بودم و با دو فرزند وارد دانشگاه شدم و با چهار فرزند فارغ‌التحصیل شدم. با اعتراضات دانشجویان هم آشنا هستم و در فعالیت های متعدد و مختلف مشارکت داشتم اینطور نبود فقط به تحصیل مشغول باشم. وی ادامه داد؛ اگر محرومیت و تبعیض علیه زنان وجود داشته من هم کاملاً با آن مواجه شدم و لمس کرده‌ام. معاون امور زنان و خانواده در بخش دیگری اظهار داشت: اینکه گفته شد من گفتم گشت ارشاد وجود ندارد صحیح نیست، من گفتم چیزی تحت عنوان گشت ارشاد وجود ندارد و این گشتی که اکنون داریم گشت امنیت اخلاقی است.

فرارو

قوه قضائیه محور «گفت‌وگوی ملی» می‌شود؟

برگزاری نشست هیات رئیسه جبهه اصلاحات ایران با رئیس قوه قضاییه و علی شمخانی، موضوعی بود که در میانه اعتراضات و با ابتکار عمل محسنی اژه‌ای صورت گرفت و موجی از انتقادات پنهان به رویکرد رئیس دستگاه قضا را به دنبال داشت. بازتاب این انتقادات در جلسه غیرعلنی ایشان با نمایندگان مجلس، آشکار شد. انتقاد به رئیس دستگاه قضا از آنجا آغاز شد که برخی نمایندگان مجلس به دیدار اژه‌ای با بهزاد نبوی، جواد امام، الیاس حضرتی، محمود صادقی و حسین مرعشی انتقاد کرده بودند. اما رئیس دستگاه قضا با دفاع از این دیدارها، در حضور قالیباف خطاب به نمایندگان مجلس گفت: «با صدای بلند اعلام می‌کنم که قطعا من با همه افراد منتقد و معترض نشست برگزار کرده و صحبت می‌کنم و به مطالب آن‌ها گوش می‌دهم و نقطه‌نظرات خود را نیز بیان می‌کنم؛ البته من سخنان افراد را نمی‌شنوم که احیانا برای من تصمیم‌سازی کنند؛ بلکه گوش می‌دهم که ببینم اگر حرف منطقی و درستی دارند، آن را شنیده باشم و به آن عمل کنم؛ همچنین در مواردی سعی می‌کنم موارد و نکات منطقی موردنظر خود را به این افراد و گروه‌ها اعلام کنم که اگر به آن عمل کردند فبها و اگر توجه نداشتند حداقل آن است که اتمام حجتی صورت گرفته باشد.» دیدار رئیس دستگاه قضا و جمعی از اصلاح‌طلبان در حالی صورت گرفت که ماجرای انتقاد به اژه‌ای درباره نشست با اصلاح طلبان و پاسخ او از دیدگاه احمد علیرضابیگی، نماینده مردم تبریز از زاویه‌ای دیگر، مطرح شد. این نماینده مجلس گفت «وقتی یکی از نمایندگان ایشان را خطاب قرار داد که شما با فلان افراد نشست و جلسه برگزار کردی ایشان در پاسخ اظهار کرد: این حق طبیعی من و حق طبیعی آن‌هاست که بتوانند موضوعات خودشان را مطرح کنند، با شما هم حاضرم این جلسه را برگزار کنم و من متعجبم شما به عنوان قانونگذاران به جای اینکه پافشاری به اعمال و اجرای قانون داشته باشید، دارید مطالبه‌ای غیر از تکلیف قانونی خود مطرح می‌کنید.» آن گونه که مشخص شده دیدار محسنی اژه‌ای با اصلاح‌طلبان، به گفت‌وگو درباره اعتراضات بعد از فوت مهسا امینی اختصاص داشته است. اما مشخص نیست چرا برخی در مجلس شورای اسلامی صدای مخالف را برنمی‌تابند. در نمونه‌ای اخیر که بعد از اعتراض معین‌الدین سعیدی، نماینده چابهار به حوادث بعد از نماز جمعه زاهدان اختصاص داشت، با اعتراض علی خضریان، مجتبی توانگر، محمدتقی نقدعلی میکروفن این نماینده قطع شد. این نماینده مجلس با اشاره به آمار کشته‌شدگان ناآرامی‌های اخیر در بلوچستان گفته بود: «دشمن که کارش دشمنی است، پس هنر مسئولان کجاست؟ ندای مردم استان را بشنوید و از آن‌ها دلجویی کنید». اگرچه هیات رئیسه مجلس حاضر به شنیدن صدای این نماینده مجلس نشد اما چند روز بعد رهبر معظم انقلاب، هیات ویژه‌ای را برای دلجویی از مردم زاهدان به این استان اعزام کردند.

مسئولیت پذیری دستگاه قضا

اژه‌ای در ابتدای دیدار غیرعلنی با نمایندگان مجلس با اشاره به اعتراضات بعد از فوت مهسا امینی، به ضرورت «مسئولیت پذیری» نهادها اشاره کرد و گفت «همه مسئولان در نظام جمهوری اسلامی ایران از باب وظایف حکومتی که به آن‌ها محول شده، در قبال دین، دنیا و آخرت مردم دارای مسئولیت هستند.» رئیس دستگاه قضا «مسئولیت‌پذیری» را در ارتباط با «پاسخگویی» دانسته و گفت «چنانچه نتوانیم در زمینه حل مشکلات مربوط به معیشت و اقتصاد مردم موفق عمل کنیم، فردا نخواهیم توانست پاسخ تاریخ، شهدا و خداوند را بدهیم.» این در حالی است که با وجود اعلام آمادگی دولت برای تعیین مکان‌هایی برای اعتراض قانونی مردم، با گذشت بیش از ۸۰ روز از آغاز اعتراضاتی که برابر آمار وزارت کشور ۲۰۰ کشته به دنبال داشته، نمایندگان مجلس در اجرای مسئولیت خود، به صورت جدی به این لایحه ورود نکرده‌اند تا مرزبندی‌ها در تفکیک اعتراض و اغتشاش، شکل قانونی به خود گیرد. موضوع دیگری که رئیس دستگاه قضا، در جلسه با نمایندگان مجلس به آن اشاره کرد، این بود که عدم اجرای قانون را مرتبط با «مشکلات» و مسائل کشور دانستند و گفتند «در مواردی که اجرای قانون با مشکل روبه‌رو می‌شود، باید به این موضوع توجه کرد که این مشکل از کجا نشأت گرفته است؛ آیا قانون به خوبی وضع نشده و مقتضیات زمان و امکان عملیاتی بودن آن در نظر گرفته نشده است؟ یا آنکه مشکل در نصّ قانون و مقتضیات آن نیست و خود دستگاه مجری، قانون را به درستی اجرا نکرده است.» اژه‌ای در بخشی از سخنانش خطاب به نمایندگان مجلس گفت «اجرای قانون را از من بخواهید». اگرچه نمایندگان مجلس در دولت روحانی حضور فعالانه‌ای در اعلام ترک فعل‌های دولت دوازدهم داشتند و پرونده‌سازی‌های بسیاری علیه روحانی انجام دادند اما با آغاز دولت سیزدهم به نظر می‌رسد مجلس یازدهم قافیه نظارت بر دولت رئیسی را از پیش باخته و تاکنون با وجود وخامت متغیرهای اقتصادی و مطرح شدن چندباره استیضاح وزرا در مجلس، قدرت نظارتی مجلس بر دولت، فراتر از تذکرات کلامی نرفته است.